

HAINELE NOI NU SUNT GATA ÎNCĂ

La sfârșitul anului trecut, într-un articol din „Panoramic Radio-TV“, se lansa ideea că teatrul micului ecran ar trebui să capete statut de Teatru Național al întregii țări. O inițiativă excelentă, mai ales că noțiunea de „teatru național“ este controversată în momentul de față, iar Departamentul Teatru-Film al televiziunii naționale ar putea într-adevăr să se implice în elucidarea accepțiilor termenului, susținându-și propunerea cu un proiect pe măsură. Pentru că are, în primul rând, premisele maximei audiențe, ceea ce obligă la alcătuirea unui repertoriu de înalt profesionalism care, în mod tradițional, a făcut faima Teatrelor Naționale.

Extraordinară este nelimitata libertate de acțiune în invitarea personalităților regizorale sau actoricești cărora să li se facă sau de la care să se accepte propuneri, în conformitate cu o politică repertorială ce ar putea să-și permită chiar și riscul unei ilustrări didactice a valorilor genului, într-o consecvență aducere în atenția contemporaneității atât a dramaturgiei universale, cât și a celei naționale. De asemenea, posibilitatea unei campanii susținute de acoperire a hiatusurilor din ultimele decenii, când nu a fost posibilă sincronizarea nici cu dinamica fenomenului internațional, și nici cu fluența producției creatorilor autohtoni, multe lucrări nevăzând nici astăzi lumina rampei deși ar merita-o.

Și facilitățile tehnice sunt un avantaj merit să stimuleze interesul directorilor de scenă, căci platoul de televiziune le permite complexe viziuni regizorale, nu neapărat

prin exces de recuzită, ci prin ingeniozitatea folosirii limbajului specific.

Din momentul declarației acesteia ritoase, printr-un nefericit concurs de împrejurări, departamentul în cauză s-a axat în exclusivitate pe reluări ce pot fi caracterizate doar cu mare generozitate ca aleatorii. În pragul sărbătorilor de iarnă, de exemplu, profitându-se de precarul pretext conflictual (acțiunea se petrece succesiv în câteva nopți de Revelion), s-a reprogramat o piesă minoră a lui Tudor Popescu, într-o lamentabilă montare. Astfel s-a făcut un deserviciu tuturor celor aflați pe generic și, nu în ultimul rând, dramaturgiei originale, ce riscă a fi compromisă prin reiterarea unor astfel de subproduse.

E drept că anul a început cu o „restituire“, totdeauna binevenită; o înregistrare din 1976 a unei meritorii montări cu **Tache, Ianke și Cadîr** de Victor Ion Popa, într-o interpretare ce merita neapărat să impresioneze pelicula, căci conservă o filă din istoria teatrului românesc, avându-i în rolurile principale pe Alexandru Giugaru, Marcel Anghelescu și Ion Finteșteanu – semnat și al punerii în scenă, de o fermecătoare desuetudine.

Pe nedrept a avut parte de o atenție mai mică o înregistrare și mai veche, din 1970, care păstrează intact un spectacol realizat de regizorul de film Geo Saizescu (sporadic atras și de teatru) cu trupa de la Giulești: **Acești îngeri trîști** de D. R. Popescu. O foarte bună versiune TV – impecabil interpretată de o distribuție ai cărei protagoniști sunt Mariana Mihuț și

regretatul Cornel Dumitraș –, pledând strălucit, peste ani, pentru virtuțile operei scriitorului. Un spectacol de antologie, ce ar putea fi cap de serie al unei retrospective a dramaturgiei originale pe micul ecran.

Retrospectivă în care însă nu-și avea rostul o nereușită montare (reluată nu cu multă vreme în urmă) a piesei lui Marin Sorescu, **Pluta meduzel**. Regizorul Nae Cosmescu a îmbâcsit textul, făcându-l aproape de nerecunoscut pentru cel ce a avut norocul să-l vadă în premiera absolută din 1980, cu trupa teatrului din Petroșani, în regia lui Florin Fătuțescu. Probabil fiindcă a făcut parte și din aceea echipă de tineri a ediției-princeps, Șerban Ionescu este singurul care mai menține vie flacăra poetică a demersului dramaturgic, atât de relevant pentru stilul alegoric, dar nu neapărat obscur al autorului.

O reluare la un interval de doar câteva luni a premierei TV **Oglindă** de D. Solomon, în regia lui Silviu Jicman, amintește că suita pieselor „cu filosofi“ ale acestui dramaturg ar putea fi foarte bine valorificată integral la televiziune. Sugestia i-ar putea fi adresată unui regizor precum Kincses Elemér, care a izbutit o memorabilă punere în scenă a piesei **Diogene câinele** la Naționalul din Târgu Mureș.

Aici ar trebui să înceapă discuțiile și despre un alt compartiment virtual al „Naționalului TV“, care să se ocupe de preluarea în mod programatic a spectacolelor de marcă ale fiecărei stagiuni (decantate prin competițiile naționale și internaționale, prin premiile obținute etc.). O acțiune generoasă, la realizarea căreia ar putea fi cooptată și Editura Video a Ministerului Culturii, care a enunțat mai demult acest salutar obiectiv al activității sale, dar fără a-l pune încă în aplicare. Teatrul TV are deja la activ o exemplară astfel de preluare: **Marat-Sade**, spectacolul clujean al lui Victor Ioan Frunză în regia TV a Olimpiei Arghir.

Examinarea cu maximă exigență a tot ceea ce a fost realizat și arhivat, precum și a ceea ce urmează să se realizeze se impune o dată cu lansarea acestei autoprovocări: TEATRUL NAȚIONAL TV.

IRINA COROIU

